

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Qui possint se subscribere examinandos, ita vt teneatur ordinarius illos
admittere. §. 2

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

electionis, & iure sibi ex electione competere administrare Ecclesiam procurant ante confirmationem factam, quod est illicitum capite nostro, & capite qualiter de electione, & capite cum iam dudum de praebeatis. Non autem loquitur de iis, qui titulo delegationis ab ordinario Ecclesiam administrant, quod est opus virtutis nullo iure prohibicum. Deinde electio, quam dignior ordinarius facit, non est propria electio, ad quam confirmatio subsequatur. Ergo de horum electorum administratione non loquitur textus. Praeterea iis electis ab ordinario non tenetur Pontifex beneficia conferre, sed potest alteri providere. Ergo eorum in beneficiis administratio obstat non potest prouisioni, cum non foueat auaritiam. Denique concilium supradicto loco clare inuincit vicarium approbati, quique posse, & facta electione administrare, si quidem dicit in eposita appellatione non esse remouendum, quousque eadem vel alteri, qui probatus, & electus fuerit, beneficium conferatur.

6 Facta constitutione vicarii episcopus, vel eius vicarius edictum proponit, quo omnes clericos volentes ad examen venire, conuocat signato termino decem dierum, qui a publicatione edicti, quae ordinariis sit per affixionem illius ad valuas ecclesiae cathedralis, & ecclesiae, in qua situm est beneficium, computantur.

Hae per edictum vocatio non est de substantia prouisionis, si quidem illam concilium arbitrio episcopi remittit ibi, *esset Episcopo, aut synodo provinciali pro regionis more videbitur magis expedire, per edictum etiam publicum vocentur*: & tradit Nauarr. consil. 4. de praebeatis. Vgolin. de officio, & potestate, Episcopi, cap. 50. §. 4. num. 3. Nicol. Garcia 9. part. de benefic. cap. 2. num. 35. Dixi signato termino decem dierum: quia hic terminus concessus est a concilio, patrono, & Episcopo, ad nominandum, & loco nominationis hoc edictum succedit. Sed quia ibi concilium non arctat Episcopum, nec patronum, ut non possit terminum decem dierum restringere, cum dixerit, *vel aliud tempus ab Episcopo praescribendum*: ideo credo edictum propositum sub breuiori termino validum esse, modo terminus sufficiens sit, ut in noticiam illorum deuenias, qui ad conuentionem accedere possunt. Et idem est, si pro aliis decem diebus vellet terminum edicti prorogare potest namque, modo non proroget ultra. Non enim Episcopo datum est ultra viginti dies edictum proponere, ut constat ex constitutione Pij V. *verific. prohibentes*, Aloysius Riccius *resol. 3. 6. 2. August. Barbosa 2. p. alleg. 60. n. 45.*

7 Auerte signato termino decem dierum in edicto non esse licitum ordinario illum prorogare, postquam finitus est, si de facto plures subscripti sunt examinandi, quia ipse tacite est promissum per edictum non esse amplius expectandum. Secus vero dicendum, esset, si transacto termino nullus apparet subscriptus, aut ex subscriptis nullus dignus inueniretur, posset tunc ordinarius terminum aliorum decem dierum prorogare, sed non ultra. Quod si data prorogatione nullus apparet subscriptus, vel ex subscriptis nullus dignus, querat abique conuocato Episcopo, cui beneficium conferre possit. Non enim debet aliud edictum proponere, quia esset p. c. de re. in infinitum: colligitur ex Concilio *sess. 24. cap. 18. fine.*

8 Verum si in primo termino edicti vnus tantum subscriptus idoneus reperitur, non tenetur Episcopus edictum prorogare, sed satisfaciat suo muneri, si huic digno reperto beneficium conferat, ut tradit Vgolinus de potestate Episcopi, cap. 50. §. 10. numero 4. Barbosa 3. part. de potestate Episcopi, alleg. 60. numero 51. Garcia 9. part. cap. 2. num. 28. At dubium est, an possit pro aliis decem diebus edictum prorogari: Videatur posse. Quia in constitutione Pij V. solum prohibetur ne terminus praefixus decem dierum ultra alios decem dies prorogetur. Tacite ergo inducitur pro aliis decem diebus fieri prorogationem posse. Neque ibi limitatur casu, quo terminus primus edicti finitus sit. Sed verius credo finito termino prorogari edictum non posse, si vnus subscriptus inueniatur, qui examinatus idoneus reperitur sit. Quia ex appositione termini in edicto promissum est se subscriptis non esse amplius expectandum, sed illo transacto examen faciendum esse. Ergo etiam si vnus tantum subscriptus inueniatur, examen de solo illo faciendum est, & beneficium illi, si dignus sit, prouidendum: sic Garcia 9. part. de benefic. cap. 2. n. 214. Vgolin. de potestate Episcopi, cap. 50. §. 10. num. 4. August. Barbosa 3. p. alleg. 60. n. 51. referuntque a sacra congregatione decisum.

9 Quod si Episcopus contra praedictam prohibitionem edictum proponat, aut proroget cum ampliori termino, quam sibi conceditur, est difficultas, an tale edictum in totum vitietur, & nullum sit, an vero solum ea ex parte, qua terminum excedit? Et quidem si a principio cum termino competenti propositum fuit: verbi gratia, decem, vel viginti dierum: postea vero prorogatur ultra debitum terminum, edictum validum erit, esto subrogatio annulletur. At si a principio propositum est edictum cum ampliori termino, quam viginti dierum, vel propositum edicto decem dierum prorogatio sit pro viginti, aliter videbitur edictum, & prorogationem, non solum ex ea parte, qua excedit, sed etiam in totum esse nullum, spectato iuris rigore, & esto ex aequitate, & mente Pontificis solum quoad

Ford. de Castro Sum. Mor. Pars. II.

excessum annulletur: sic Garcia 9. part. de benefic. cap. 2. num. 49. Ratio ea est. Nam in supradicto Tridentini decreto, & constitutione Pij V. annullantur omnes prouisiones beneficiorum factae contra formam ibidem praescriptam. Sed ibidem praescribit Pontifex, ut prouidendi vocentur per edictum cum termino decem dierum, prohibens ne ultra alios decem dies prorogatur. Ergo qui cum ampliori termino edictum proponit, nulliter proponit; ac proinde qui ex illo edicto prouidentur, reputandi sunt, ac si edicto non proposito prouisi essent.

Ceterum verius existimo supradictum edictum, & prorogationem validam esse, esto peccet sic proponens. Mouetur, quia Episcopo, eiusque vicario competit iure ordinario edictum proponere, & ad examen vocare. At quoties habent aliam facultatem, praescribitur modus ea utendi; talis modus non tollit facultatem, sed designat vsum, ut laicus tractatus de legib. disp. 2. punct. 9. diximus. Ergo ex eo quod Pontifex designauerit dies, quibus edictum durare debet, non abstrulit ab ordinario facultatem edicti proponendi, quod non leuiter Pontifex indicauit, cum vltus fuerit verbo *prohibentes*, neque addidit *annullantes, aut irritantes*. Neque obstat concilium, & constitutionem Pij V. annullare omnes prouisiones factas contra formam ibidem praescriptam. Nam esse edictum indebitum extensum, non tollit formam ibidem in prouisionibus praescriptam. Haec enim solum est, ut fiant prouisiones praecedente edicto, seu Episcopi nominatione. Quod autem edictum indebitum Episcopus extendat, non ad formam prouisionis pertinet, sicuti non pertinet ad formam prouisionis, quod examinatores synodales occasione examinis aliquid recipiant contra prohibitionem ibidem factam, vel quod Episcopus vacante Ecclesia parochiali vicarium non designauerit. Adde ipsum Gartiam dicto capite secundo, numero 206, censere oppositum, se post terminum edicti, antequam examen peractum sit esse legitimum oppositorem, Ergo signum est edicti prorogatione oppositionem non vitari.

§. II.

Qui possint se subscribere examinandos, ita ut teneatur ordinarius illos admittere.

- 1 Omnes existimantes se habere qualitates ad beneficium requisitas subscribi possunt.
- 2 Finito termino edicti ante finitum examen oppositorem datus locus subscriptioni, & oppositioni in parochialibus.
- 3 Potes ad parochialem vacantem se opponere, esto parochus sit.

1 Omnes illi, qui qualitates beneficio requisitas se habere existimant, possunt proposito edicto se subscribere examinandos. Neque ab hoc iure excluduntur, etiam si beneficium non sit per concursum prouidendum, ut satis constat ex illis verbis concilii *sessio 24. cap. 18. liberum sit etiam aliis, qui aliquos ad id aptos nouerint, eorum nomina deferre, ut possit postea de cuiuslibet aetate, moribus, & sufficientia fieri diligens inquisitio. Quod si dicas ut quid ergo se subscribunt, & examinantur, si ipsi, quantumcumque dignis, beneficium nullatenus se conferendum? Responderi potest id fieri, ut contingente vacatione beneficij per concursum prouidendi, notitia illorum habeatur, & praeterea ut ipsi in illo beneficio prouideri possint, si forte praetentatus, aut nominatus indignus repperitas fuerit.*

2 Solum est dubium, si finito edicti termino se subscribi poterint, an possit, vel teneatur Episcopus illos admittere? Videatur nec teneri, nec posse. Primo, quia terminus in edicto apponitur, ut intra illum sit oppositio, & extra facti non possit; alias termini appositio inutilis esset. Secundo, ex edicti appositione obligatur ordinarius iis, qui se in illo termino scribunt, beneficium prouidere. Ergo contra iustitiam faceret, si alios ad prouisionem admitteret. Tertio, & praecipue, quia concilium docet, transacto constituto tempore, omnes qui descripti fuerint, examinentur. Ergo ut possint examinari, debent esse intra tempus constitutum descripti, sic Francis. Leo thesaur. fori Ecclesiae, cap. 18. n. 30. Genuen. *prax. c. 66. in annot. n. 17. ad finem*, referunt sic declarasse congregationem concilii.

Ceterum etiam de rigore iuris hoc verum sit; at ex aequitate ob fauorem Ecclesiae introductum est, ut terminus in edicto parochialium appositus, non sit appositus ad excludendam oppositionem illius, qui ante peractum examen oppositorem comparuerit examinandus, sed ne ultra illum terminum debeat ordinarius expectare, sed potius illo transacto debeat beneficium prouidere iis, qui descripti fuerint, nisi alij ante peractum examen digniores subscribantur: sic referunt decisum a sacra congregatione Gonzalez *gloss. 9. §. 1. num. 11*; Garcia 9. part. de benefic. cap. 2. n. 206. August. Barbosa 3. p. de potestate Episcopi, alleg. 60. num. 46. Neque obstant contraria, Fateamur namque, spectato iuris rigore, nequaquam esse admittendos, qui finito termino

Z. edicti

edicti se subscriberent examinandos: ac ex consuetudine admitti; ideoque in edicto hanc tacitam conditionem imbibendam, inquam, esse beneficium ius, quod in termino edicti fuerint descripti, nisi ante peractum examen alij digniores praeferantur.

3 Rursus dubitabis, an habens parochiale, possis te examinandum subscribere, & debeat ad concursum admitti? Ratio difficultatis est; quia beneficium parochiale assumitur cum intentione ibi perpetuo manendi: celebrat enim beneficium cum sua Ecclesia spirituales nuptias. Deinde una parochialis cum alia compari non potest. At omnino tenendum est, te posse subscribere examinandum, admittique debere, & si ceteris dignior appareat, tibi beneficium prouideri, sic Garc. 9. p. de beneficiis, 2. n. 209 August Barb. super decretum concilij, n. 13. refert decretum a sacra congregatione, & ratio est, Quia ex beneficio habito non est redditus in capax aliud obtinendi, cum non assumptis illud cum obligatione illud in perpetuum retinendi, sed solum dum aliud commodius se tibi non obtulerit. Neque incompatibiles vnus beneficij cum alio probat te non posse illud obtinere, si illo obtento possessum dimittas, sed solum probat te non posse simul vtrumque retinere.

S. I. I.

Quales examinatores debeant esse ad supradictum examen peragendum.

- 1 Expenditur Trident. decretum.
- 2 An si non eligantur sex, sed quatuor examinatores, vitetur electio? Affirmat Garc. Sed patitur eius resolutio difficultatem.
- 3 Quanto tempore duret horum examinatorum designatio.
- 4 Si intra annum senarius numerus non perseverat, non spirat in reliquis officium.
- 5 Quid si vnus, vel duo tantum remaneant in illis perseverat.
- 6 Qualiter elapso anno designationis, & non celebrata synodo, possit Episcopus examinatores designare.
- 7 In particulari, & in genere designari examinatores possunt.
- 8 An si in genere & sub qualitate officij designentur, comprehendantur successores? Affirmant aliqui, Contrarium est verius.

1 **C**onstat ex Trident. dicto cap. 18. sess. 24. examinatores parochialium debere esse magistros, seu doctores, aut licentiatos in theologia, aut iure canonico, vel alios clericos, seu regulares, etiam ex ordine mendicantium, aut etiam seculares, qui ad id videbantur idonei, electos tamen in synodo diocesana, in qua ad minus sex eligendi sunt; cum tres tantum sufficiant, omnes tamen iurare debent ad sancta Dei Evangelia, se quacunque humana affectione postposita fideliter munus executionis, Neque occasione huius examinis quidquam ante, vel post accipere possunt, aliam simoniam incurrere, tant ipsi, quam dantes: neque ab ea absoluti possunt, nisi dimissis beneficiis, quae quomodocumque etiam antea obtinebant, & ad alia in posterum inhabiles redduntur.

2 Verum, ut supradictum Trid. decretum clarius innotescat, aliquot difficultates proponende sunt. Prima, an si Episcopus in synodo diocesana eligat solum quatuor, vel quinque examinatores, electio valida sit, & electi examinatores synodales reputentur, ita ut cum illis examen celebrari possit? Negat Garc. 9. p. de beneficiis, cap. 2. num. 64. & refert decretum a sacra congregatione: cum enim concilium statuat singulis annis in synodo diocesana debere ad minus sex examinatores proponi, qui solum quatuor proponeret, formam propositionis non seruaret. Ergo est nulla propositio ex defectu formae. Quod confirmari potest, ex eo quod eadem sacra congregatio decidit, ut refert Garc. supra. Aloysius Riccius praxi fore Ecclesiastic. resolut. 761. Margarita casuum conscientiae, verbo examinatores, num. 1. si anno transacto non supersint sex examinatores ex designatis, non esse pro legitimis habendos. Ergo à fortiori non erunt legitimi, si à principio sex designati fuerint. Et ratio huius decisionis esse potest, ut facilius possit Episcopus examen peragere, eligens ex pluribus. Faceret ob auctoritatem sacrae congregationis hanc sententiam amplectendam esse. Nam illa seclula non leui ratione fulciri possit, designationem quatuor examinatorum valere, esto designans male faceret minus quam sex designando. Finis namque concilij solum est, ut examen coram tribus examinatis in synodo deputatis celebraretur; qui finis obtineri potest, tamen solum tres examinatores designentur. Quod vero horum trium examinatorum designationis, aliorum trium designatio coniungatur, per accidens esse videtur ad finem praecipuum concilij, & extra formam ab ipso praescriptam. Et confirmari potest Nam si anno durante, in quo fuerint sex examinatores in synodo designati, aliqui moriantur, non ideo superstitibus, etiam si vnus sit, desinat esse legitimi examinatores, Ergo signum est defectum in numero senatorum non esse de substantia. Haec argumentationis gratia proposita

sunt. Non tamen ut à sententia canonizata per sacram congregationem recedat.

3 Secunda difficultas est, quanto tempore duret hae examinatorum designatio? Videtur namque solum vnico anno durare: si quidem concilium decreuit, ut examinatores singulis annis in synodo diocesana designentur, tacite indicans se nolle, ut vltra annum designatio proficiat. Ceterum dicendum est, celebrata synodo singulis annis designationem examinatorum cum celebratione nouae synodi cessare, ut ex dicto concilio constat. At si singulis annis synodus non celebratur, designatio examinatorum finito anno non spirat, sed durat quousque alia designatio in synodo succedat. Si quidem concilium solum dixit, ut singulis annis designatio in synodo fiat, supponens singulis annis synodum celebrari debere. Ergo synodo non celebrata, nec designatione facta, non cessat prima designatio, cum nihil de hac cessatione concilium dixerit; & ita tenent referentes à sacra congregatione decedimus: Garcia 9. p. de beneficiis, cap. 2. n. 73. Francisc. Leo in thesaur. fore Ecclesiastic. par. 2. cap. 3. num. 25. August. Barbosa de potest. episc. 3. p. allegat. 60. num. 40. & in remission. concil. num. 21. Quod censio limitandum cum Garc. & Barbosa supra: modo clauso anno sex supersint: nam si clauso anno hic numerus non perseverat, omnium examinatorum officium spirat, ut dictum est num. praeced. Quia non est locus exequendi dispositionem concilij requirentis, ut ordinarius ex sex designatis examinatoribus tres ad minus eligat, cum non ad aliam sex designati, inter quos possit electio fieri.

Tertia difficultas est, an si intra annum designationis hic numerus senatorum non perseverat, spirat reliquorum examinatorum officium. Ratio difficultatis est nuper tacta; quia sententia non potest forma à concilio praescripta in electione examinatorum, quae est ut ex sex in synodo designatis tres eligantur. Quod à fortiori procedit, si duo, vel vnus tantum remaneret. Dicendum tamen est, durante anno assignationis officium examinatorum in remanentibus non cessare. Quia quomodo non erat, ut designatio prius facta spiraret, dum alia loco ipsius subrogari non potest; sed nullatenus subrogari potest intra annum alia designatio synodalis, cum synodus solum singulis annis celebranda sit. Concil. cap. 2. sess. 24. de reformat. Ergo designatio prius facta non spirat. Barbosa allegat 60. n. 43. Garc. de beneficiis, 9. p. cap. 2. num. 69. Neque obstat ratio contraria. Negari enim potest, non seruari formam à concilio praescriptam. Nam etiam non remanent sex examinatores, ex quibus tres eligi possunt, sufficit, quod remaneant tres eligendi ex sex, qui fuerint in synodo designati.

5 Sed quid si vnus, vel duo tantum remaneant, censio adhuc in illis officium examinatorum perseverare ob rationem dictam. Quia non potest noua synodalis designatio fieri: ita refert decretum Garc. supra. Neque obstat non posse ibi seruari formam praescriptam electionis, cum non dentur tres examinatores synodales, qui eligantur. Non, inquam, obstat; quia quando forma seruari non potest praecise, ut dispositio est, sufficit si eo modo, quo fieri potest, seruetur. Tiraquei, de legit. censurabil. gloss. 6. n. 6. 3. & 69. Flamin. Paris. de reformat. lib. 7. quae. 5. num. 19. Cum autem remanente vno, vel duobus examinatis saltem ex parte seruetur forma, dicendum est illos in officio remanere. Requiritur tamen, ut Episcopus cum consilio capituli loco mortuorum, vel absentium subroget alios ex antiquis examinatis, aut illis deficientibus, qui sibi melius vbi fuerint, saltem vsque ad numerum senatorum, quae haec designatio loco designationis synodalis, dum fieri non potest, succedit. Garcia à num. 70.

6 Quarta difficultas est, an elapso anno designationis, & synodo non celebrata possit Episcopus cum consilio capituli examinatores designare, quibus cum examen legitime celebraretur. Affirmat August. Barbosa 3. p. de potest. episc. allegat. 60. num. 50. & fuit à Rota sapie decedimus, prout refert Aloysius Riccius praxi, decis. 4. 18. in 1. edit. & resolut. 3. 52. n. 2. edit. Garc. 9. p. de beneficiis, cap. 2. n. 90. & seqq. Ratio est, quia Episcopo iure ordinatio competit examinatores ad beneficia designare: cap. acceptimus: & ibi Glossa aate & qualitate. Quae potestas per concilium sublata non est, sed solum praescriptus modus illa vendendi, scilicet in synodo diocesana, casu quo synodus diocesana celebraretur. Ergo non celebrata synodo poterit Episcopus examinatores designare, sicut potest, quando intra annum designati sunt. Et confirmari potest à simili ex designatione iudicum synodali, qui ad minus quatuor ex praescripto concilij sess. 25. cap. 10. de reformat. designari debent in conciliis prouincialibus, aut diocesanis; si de facto deessent, poterit ordinarius cum capituli consilio subrogare alios vsque ad futurum prouinciale, aut diocesanum synodum: neque ibi limitatur, ut sit intra annum designationis. Verum supradictam sententiam solum existimo veram casu quo Episcopo ob pestem, vel aliud impedimentum non liceret synodum congregare. Nam illo in casu credendum est eius designationem cum consilio capituli subrogari loco designationis synodalis, sicuti subrogatur designatio examinatorum, cum intra annum designationis designati moriantur, eo quod synodus ex iure tunc congregari non possit. At casu quo Episcopus